

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16CoCsp/2/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6719204938
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:6719204938.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Martina Fiľakovského v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava - Nové Mesto, IČO: 47 967 692, právne zastúpený: JUDr. Oskar Chnápko, advokát, so sídlom Komenského 3, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému: A. I., E.. XX.XX.XXXX, I. M. XXX, XXX XX M., právne zastúpený Centrom právnej pomoci ustanoveným advokátom: JUDr. Ivan Savčák, so sídlom Partizánska 45, 085 01 Bardejov, o zaplatenie 19 711,18 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 8Csp/20/2020-168 zo dňa 6. decembra 2021, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výroku, ktorým súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol a vo výroku o trovách konania.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že

„I. Konanie v časti o zaplatenie 16 724,52 Eur s prísl. zastavuje.

II. Vo zvyšnej časti žalobu zamieťa.

III. Dojednanie v bode 3, podbode 3.10. úverovej zmluvy z 11.07.2012 uzavretej medzi predchodcom žalobcu (Poštová banka, a.s.) a žalovaným, v znení cit. „Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto ZoÚ, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo článku 10., II. časti VOP.“ je neprijateľné a teda neplatné.

IV. Žalovanému priznáva voči žalobcovi 100 % nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ustanovením § 145 ods. 2, § 146 ods. 1, § 290, § 298 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, 39, § 52 ods. 1 až ods. 4, § 53 ods. 1 až ods. 3, ods. 4 písm. r), ods. 5, ods. 9, § 565, § 54 ods. 1, ods. 2, § 558, § 100 ods. 1, § 101, § 103, § 110 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 92 ods. 8, § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách účinného v čase postúpenia pohľadávky (ďalej len „zákon o bankách“), § 1 ods. 2, ods. 8, § 2 písm. a), písm. b), písm. d), § 9 ods. 2, § 11 ods. 1, § 19 ods. 1, ods. 2, § 23 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“).

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že medzi žalobcom (ako právnym nástupcom po pôvodnom veriteľovi, pozn.) a žalovaným nepochybne existuje občianskoprávny

záväzkový vzťah spotrebiteľského charakteru a to titulom úverovej zmluvy, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou, pretože žalovaný pri jej uzatváraní vystupoval ako spotrebiteľ, keďže mu bol poskytnutý úver za iným účelom, ako za účelom výkonu zamestnania, povolania alebo podnikania a pôvodný veriteľ (predchodca žalobcu) pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere vystupoval ako veriteľ s poukazom na predmet jeho podnikania.

4. K žalovaným uplatnenej námietke premlčania žalovaného nároku, súd prvej inštancie mal za to, že táto je nedôvodnou. Veriteľ (predchodca žalobcu) oznámil žalovanému a spol., že k 19.09.2016 sú v omeškaní so splátkou viac ako 3 mesiace po lehote jej splatnosti, pričom pôvodný veriteľ napokon úver zosplatnil k 17.10.2016, takže splátka úveru, kvôli nezaplateniu ktorej sa podľa cit. § 565 Občianskeho zákonníka stal celý dlh žalovaného a spol. zročným ku dňu 17.10.2016, musela byť pri zohľadnení 3 mesačného omeškania a 15 dní na výzvu na plnenie pred zosplatením podľa cit. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, musela byť teda splatnou 15.05.2016, od splatnosti ktorej by tak 3 ročná premlčacia lehota na podanie žaloby uplynula najskôr 15.05.2019. Žalovaný čo do dôvodu a výšky svoj dlh voči pôvodnému veriteľovi písomne uznal 03.11.2016 a to v čase, kedy jeho zosplatený dlh ešte nebol premlčaným, možno mať za to, že od tohto písomného uznania dlhu žalovaným začala v zmysle cit. druhej vety § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka plynúť nová 10 ročná premlčacia lehota, ktorá tak uplynie najskôr 03.11.2026, takže žaloba ktorá bola podaná pôvodnému okresnému súdu 11.10.2019 bola nepochybne podaná včas.

5. V danom prípade si žalobca odvodzuje svoju aktívnu vecnú legitímáciu na podanie žaloby od zmluvy o postúpení mu pohľadávky pôvodným veriteľom (Poštovou bankou, a.s.). Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 205/2009 z 29.06.2010). Súd prvej inštancie ex offo skúmal nie len splnenie univerzálnych zákonných predpokladov postúpenia pohľadávky v zmysle Občianskeho zákonníka, ale skúmal aj splnenie osobitných nadstavbových predpokladov na postúpenie „bankovej“ pohľadávky podľa v rozhodnom čase (v čase postúpenia) účinného § 92 ods. 8 zákona o bankách, toľž ak k postúpeniu pohľadávky bez možnosti zásahu žalovaného (spotrebiteľa) došlo na nebankový subjekt (žalobcu), ktorý nie je administratívnoprávne kontrolovateľný a postihnuteľný Národnou bankou Slovenskej republiky (ďalej len „národná banka“). Ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách sa sledovalo sprísnenie (postúpenia) cesie bankovej pohľadávky zo sféry kontrolovanej národnou bankou a umožniť dlžníkovi, ktorý poruší zmluvné podmienky, aby v primeranom čase vykonal nápravu a zotrval vo vzťahu s bankou, s ktorou dojednal finančnú službu. Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle Občianskeho zákonníka a cit. § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktorá je už (1) splatná, a to za predpokladu predchádzajúcej (2) písomnej výzvy banky a skutočnosti, že klient banky je napriek výzve (3) nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť kumulatívne splnené v čase postúpenia pohľadávky. Uvedené ustanovenie je lex specialis k inštitútu cesie. Žalobca argumentoval, že banka (Poštová banka, a. s.) pred postúpením mu pohľadávky voči žalovanému, realizovala voči žalovanému aj výzvu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, ktorú výzvu žalobca stotožnil s výzvou z 19.09.2016 označenou ako „Upozornenie - Výzva na splatenie dlžnej časti úveru“, resp. označenú výzvu žalobca považuje za kvalifikovanú výzvu v zmysle požiadavky § 92 ods. 8 zákona o bankách. S týmto tvrdením sa súd nestotožnil, pretože jednako táto výzva nemohla byť realizovaná minimálne 90 kalendárnych dní pred postúpením pohľadávky žalobcovi v zmysle požiadavky § 92 ods. 8 zákona o bankách, ku ktorému (rozumej postúpeniu) došlo až 20.12.2018 a navyše táto výzva nemá náležitosti zákonnej výzvy podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách (nie je v nej uvedená lehota minimálne 90 kal. dní na plnenie pred postúpením pohľadávky tretej osobe), a jednako táto výzva bola založená na úplne inom právnom základe a to na podklade § 565 Občianskeho zákonníka a nie na podklade § 92 ods. 8 zákona o bankách, pretože sa jedná o výzvu na plnenie s následkom zosplatenia celého úveru a nie s následkom postúpenia pohľadávky inému subjektu, ako to vyžaduje § 92 ods. 8 zákona o bankách. Podľa súdu prvej inštancie žalobca v tomto prípade neprijateľne kumuluje dve rozdielne výzvy s dvoma rôznymi právnymi účinkami na právny status spotrebiteľa (klienta) a tvrdí, že banka pred postúpením mu pohľadávky si splnila povinnosť podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, avšak nepreukázal, žeby banka skutočne žalovanému zaslala výzvu v zmysle označeného ustanovenia zákona o bankách, poskytujúcej spotrebiteľovi (žalovanému) ochranu resp. možnosť takejto ochrany pred porušením bankového tajomstva, ktorá skutočnosť musí byť v tejto osobitnej výzve explicitne

uvedená a tak daná spotrebiteľovi (žalovanému) na vedomie s možnosťou rozhodnúť sa či bude alebo nebude banke plniť. Žalobca v konaní netvrdil a ani nepredložil žiadnu výzvu Poštovej banky, a.s. pre žalovaného, ktorou by ho minimálne 90 kalendárnych dní pred postúpením pohľadávky žalobcovi vyzýval na zaplatenie dlžnej sumy a súčasne by ho upozornil na možnosť postúpenia. Preto sa podľa súdu prvej inštancie nepreukázalo platné postúpenie predmetnej pohľadávky na postupníka t.j. na žalobcu, ktorý nie je bankou a tým nebola dodržaná ani lehota 90 kalendárnych dní, ktorá je určená pre klienta na plnenie svojho dlhu, čím môže docieľiť nepostúpenie pohľadávky z banky na iný subjekt.

6. Poštová banka, a.s. bola oprávnená postúpiť svoju pohľadávku, ktorá je predmetom tohto sporu voči žalovanému na žalobcu len po tom, ak bol klient napriek jej písomnej výzve, ktorá by bola doručená nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke, a to aj bez súhlasu klienta. V prípade, že takéto predpoklady splnené neboli, bolo potrebné na takúto pohľadávku hľadieť ako na nepostupiteľnú, teda pohľadávku ktorej postúpenie by bolo v priamom rozpore so zákonom. Zmluva o postúpení pohľadávky v časti týkajúcej sa takejto nepostupiteľnej pohľadávky bola absolútne neplatným právny úkonom, na ktorú neplatnosť bol povinný súd v konaní ex officio aj bez námietky žalovaného prihliadnuť. Keďže žalobca v tomto konaní nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitímáciu, t.j. nepreukázal, že je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia v právnom vzťahu, z ktorého odvodzuje žalobou uplatnený nárok a to titulom platného postúpenia mu pohľadávky, súd žalobu žalobcu vo zvyšku zamietol tak, ako to je uvedené vo výroku II. tohto rozhodnutia.

7. Súd prvej inštancie v súvislosti s dojednaním v bode 3., podbode 3.10. úverovej zmluvy z 11.07.2021 cit. „Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto ZoÚ, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo článku 10., II. časti VOP.“, dal do pozornosti, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Žalobca ja v rozpore s cit. § 93b ods. 1 zákona o bankách v jeho znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy nepreukázal, žeby splnil svoju povinnosť a že žalovaného preukázateľne poučil o dôsledkoch uzavretia navrhovanej rozhodcovskej doložky na riešenie ich vzájomných sporov z obchodov, čo v konečnom dôsledku vlastne tiež znamená, že podľa cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka žalobca nepreukázal, že uvedené zmluvné dojednanie bolo so žalovaným individuálne dojednané. Podľa súdu prvej inštancie všetky uvedené skutočnosti podporujú záver o neprijateľnosti tohto zmluvného dojednania v bode 3, podbode 3.10. úverovej zmluvy z 11.07.2012 a to z jedného z dôvodov jeho neurčitosti, ako aj z dôvodu už judikovanej nerovnováhy v právach zmluvných strán, ak ako to predpokladá cit. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka v znení účinnom v rozhodnom čase, z ktorého dôvodu súd využil jemu zákonom v cit. § 298 ods. 1 C.s.p. dané oprávnenie a vo výroku III. tohto rozhodnutia vyslovil neprijateľnosť zmluvného dojednania bodu 3., podbodu 3.10. úverovej zmluvy z 11.07.2012.

8. Súd prvej inštancie okrem aktívnej vecnej legitímácie sa zaoberal preskúmaním úverovej zmluvy zo dňa 11.7.2012 a zistil, že nemá všetky v rozhodnom čase vyžadované náležitosti, nedostatok ktorých v § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. sankcionovalo úver bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou. Súd prvej inštancie prijal záver o absencii náležitostí v zmluve o úvere, uvedenej v § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z., doba trvania úveru, § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z.z., uvedenie všetkých predpokladov použitých na výpočet RPMN a náležitosť uvedená v § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbanami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

9. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. tak, že v konaní plne úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

10. Proti výroku rozsudku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výroku o trovách konania podal odvolanie žalobca prostredníctvom právneho zástupcu včas. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p., súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na skutočnosť, že právny predchodca žalobcu listom zo dňa

19.9.2016 označeným ako „Upozornenie - Výzva na splatenie dlžnej časti úveru“ oznámila, že žalovaný je v omeškaní so splátkou viac ako 3 mesiace po lehote jej splatnosti s tým, že ak žalovaný dlžnú pohľadávku neuhradí, je banka oprávnená úver zosplatiť. Banka listom zo dňa 17.10.2016 označeným ako „Výzva na úhradu dlžnej sumy“ oznámila žalovanému, že úver sa stal ku dňu 17.10.2016 splatný a tým zároveň žalovaného vyzvala na úhradu dlžnej sumy v lehote najneskôr do 10 kalendárnych dní od doručenia predmetnej výzvy. Obsahom tejto listiny je okrem oznámenia banky o predčasnom zosplatnení úveru aj samotná výzva podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách a podľa názoru žalobcu, je potrebné považovať ju za výzvu v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Zákon o bankách, ani iný právny predpis nevyžaduje, aby výzva banky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, pred postúpením pohľadávky na nebankový subjekt, musela byť doručovaná dlžníkovi na osobitnej listine a nemôže byť obsiahnutá napr. v liste, ktorým banka dlžníkovi oznámila predčasnú splatnosť úveru, v tomto prípade v liste zo dňa 17.10.2016. Žalobca sa nestotožňuje ani s názorom súdu, že výzva v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách musí obsahovať osobitné poučenie o možnom postúpení pohľadávky tretiemu aj nebankovému subjektu.

11. Žalobca považuje napadnuté rozhodnutie za nesprávne, nezákonne až arbitrárne a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil trovy odvolacieho konania.

12. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu. Uviedol, že sa plne stotožňuje s obsahovým znením napádaného rozsudku a považuje ho za vecne správny. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a priznal mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

13. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Vyjadrenie žalovaného žiadnym spôsobom nespochybňuje tvrdenia žalobcu v podanom odvolaní. Považuje vyjadrenie žalovaného za účelové a irelevantné pre posúdenie veci.

14. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

15. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

16. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej Poštová banka, a.s. dňa 11.7.2012 uzatvorila so žalovaným Zmluvu o úvere lepšia splátka. Išlo o úver spotrebiteľský, ktorého úprava v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v zákone č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

17. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom žalobcu túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere boli bez akýchkoľvek pochybností Všeobecné obchodné podmienky, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

18. Pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku bolo potrebné zaoberať sa otázkou aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, podľa ktorého účastník je subjektom práva (povinnosti), ktoré je predmetom konania.

19. V danom prípade Zmluvou o postúpení pohľadávok č. III/2018 zo dňa 20.12.2018 Poštová banka, a.s., postúpila na žalobcu pohľadávku vo výške 19711,18 eur. Žalobca si v konaní uplatnil pohľadávku vo výške 19711,18 eur s príslušenstvom. Postúpenie pohľadávky vo všeobecnosti upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 524 a nasl. V prejednávanej veci postupom bola banka, a preto pri rozhodovaní

sa musela zohľadniť i špeciálna úprava postúpenia pohľadávky obsiahnutá v zákone č. 483/2001 Z.z. o bankách.

20. Podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

21. V tomto ustanovení zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách ako špeciálny právny predpis upravoval osobitný postup pri postúpení pohľadávky inej osobe a to aj osobe, ktorá nie je bankou. Zákonnými podmienkami pre takéto postúpenie boli existencia splatnej pohľadávky, písomná výzva k zaplateniu a dlžníkove omeškanie so splnením trvajúce nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní.

22. Čo sa týka podmienky písomnej výzvy podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, pre jej splnenie bolo nevyhnutné, aby právny predchodca žalobcu bol písomnú výzvu vyhotovil a zároveň bolo nevyhnutné, aby sa písomná výzva dostala do dispozičnej sféry dlžníka. Nestačí teda len písomnú výzvu vyhotoviť, ale ju aj odoslať a doručiť dlžníkovi.

23. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie má za to, že žalobca bol povinný označiť alebo predložiť dôkazy na preukázanie tvrdených skutočností do vyhlásenia uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým sa vyhlasuje dokazovanie za skončené (§ 154 C.s.p.).

24. Súd prvej inštancie vychádzal z listinných dôkazov založených v spise a vo veci správne rozhodol, nakoľko žalobca do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania relevantne nepreukázal, že žalovanému bola doručená podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Poukaz žalobcu na podanie označené ako „Výzva na úhradu dlžnej sumy“ zo dňa 17.10.2016 je bez právneho významu. Z obsahu citovanej výzvy vyplýva, že právny predchodca žalobcu, banka, zosplatnila úverovú pohľadávku ku dňu 17.10.2016, pričom dlžná suma predstavuje výšku 14226,48 eur. Zároveň vyzvala dlžníka, aby uhradil dlžnú sumu do 10 kalendárnych dní od doručenia výzvy. Banka dlžníkovi oznámila, že v prípade ak nedodrží 10-dňovú lehotu, pristúpi k vymáhaniu dlžnej sumy súdnou cestou. Takýto postup je banka povinná dodržať v prípade platného zosplatnenia spotrebiteľského úveru podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

25. Nie je možné však oznámenie banky o zosplatnení úveru (podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka) zo dňa 17.10.2016 stotožňovať s povinnosťou písomnej výzvy podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách tak, ako to v podanom odvolaní uviedol žalobca. Neopomínajúc, že k uzatvoreniu Zmluvy o postúpení pohľadávok č. III /2018 došlo až dňa 20.12.2018. Podľa názoru odvolacieho súdu v písomnej výzve podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách musí byť spotrebiteľ vyzvaný na úhradu dlžnej sumy a súčasne upovedomený o možnosti postúpenia pohľadávky banky na iný subjekt.

26. Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku z 15. decembra 2020, sp. zn. 5 Cdo 36/2020, zverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2021 „12.5. Rozhodujúcou okolnosťou v prejednávacom prípade je primárne zásadná skutočnosť (ktorú nemožno opomíňať), že sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (zákonnými

podmienkami) platného postúpenia pohľadávky z úveru je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta zák. č. 483/2001 Z. z.), aby nedošlo k jeho porušeniu.“

27. Pre platnosť zmluvy ako právneho úkonu je právne významný moment, kedy tento právny úkon bol urobený. Ak zmluva o postúpení pohľadávok v čase jej uzatvárania nespĺňala náležitosti vyžadované ustanovením § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, išlo o neplatný právny úkon odporujúci zákonu. Neplatnosť podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka je neplatnosťou absolútnou, čo znamená, že právny úkon takouto absolútnou neplatnosťou postihnutý, nemá za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému. Ak v ustanovení § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, sa hovorí o omeškaní so splnením čo i len časti peňažného záväzku dlžníka, za predpokladu nevyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, týmto peňažným záväzkom môže byť iba dlh vzniknutý neuhradením už splatných splátok, nakoľko s ďalšími splátkami splatnými v budúcnosti nemôže byť dlžník v omeškaní. Pokiaľ v ďalšej časti tohto ustanovenia sa hovorí o pohľadávke zodpovedajúcej tomuto peňažnému záväzku, je zrejme, že ide o peňažný záväzok vzniknutý z doposiaľ neuhradených splatných splátok.

28. Vo všeobecnosti platí, že postúpenie pohľadávky spočíva v tom, že do existujúceho záväzku namiesto doterajšieho veriteľa vstúpi nový veriteľ, čiže dochádza k zmene v osobe veriteľa. Táto zmena sa nedotýka práv, ani povinností dlžníka vyplývajúcich pre neho zo záväzku, a preto sa na platnosť zmluvy o postúpení nevyžaduje súhlas dlžníka. Zámerom právnej úpravy postúpenia pohľadávky je zabrániť tomu, aby postúpením pohľadávky došlo k zhoršeniu právneho postavenia dlžníka. Za týmto účelom sa mu zachovávajú všetky námietky proti postúpenej pohľadávke a rovnako aj možnosť namietat voči tejto pohľadávke svoje vzájomné pohľadávky. Následky postúpenia sa tak predovšetkým prejavujú v právnom postavení postupcu, ktorý stráca postúpenú pohľadávku so všetkým príslušenstvom i právami s ňou spojenými. Postupník sa na základe postúpenia pohľadávky stane veriteľom namiesto postupcu a pohľadávku nadobudne so všetkými právami, ktoré sú s ňou spojené. Keďže ide o významnú zmenu v osobe veriteľa, ustanovuje Občiansky zákonník pre postúpenie pohľadávky písomnú formu a zároveň ustanovuje, ktoré pohľadávky nie sú spôsobilým predmetom postúpenia. Osobitné predpisy môžu upravovať postúpenie pohľadávok v špecifických prípadoch odlišne, resp. môžu upravovať osobitné podmienky, ktorých splnenie je na platné postúpenie potrebné.

29. V zmysle dôvodovej správy k zákonu o bankách, mal zákonodarca úpravou obsiahnutou v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie malo banku motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou, táto kedykoľvek počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávku voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napr. nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie banky by sa priechilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou.

30. Základným právnym problémom v danej veci je otázka platnosti, či neplatnosti právneho úkonu postúpenia pohľadávky podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Teda, či podmienky pre postúpenie pohľadávky banky bez súhlasu žalovaného na tretiu osobu, ktorá nie je bankou podľa ustanovenia § 92 ods. 8 veta prvá Zákona o bankách, musia byť splnené, aby došlo k platnému postúpeniu pohľadávky banky voči žalovanému na žalobcu Zmluvou o postúpení pohľadávok, alebo v prípade ich nedodržania, prichádza sankcia v podobe absolútnej neplatnosti právneho úkonu postúpenia. Rozhodujúcou okolnosťou v prejednávanej veci je to, že ide o spotrebiteľský spor vyplývajúci z pohľadávky banky zo spotrebiteľského úveru. Ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) sú preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a následné dlžníkovo nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky,

ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia, čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva, aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko súvisí, avšak vzájomne sa nevylučuje.

31. Podľa ustanovenia § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom.

32. Za predpokladu nesplnenia podmienok podľa ustanovenia § 92 ods. 8 veta prvá zákona o bankách, pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, išlo by o postúpenie v rozpore so zákonom, a to zákonom o bankách, kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle ustanovenia § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka vylúčené. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

33. Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon. Uvedený záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24.04.2018 vydaného vo veci 1Cdo 147/2017, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako rozhodnutie č. 60.

34. Keďže na žalobcu nebola platne postúpená pohľadávka uplatňovaná v konaní, súd prvej inštancie správne postupoval, ak žalobu z dôvodu nedostatku vecnej aktívnej legitimácie žalobcu zamietol.

35. Hodnotenie dôkazov upravuje Civilný sporový poriadok v ustanovení § 191. Podľa tohto ustanovenia dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

36. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Každý vykonaný dôkaz môže byť prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany spochybnený tým, že sa pripúšťa dôkaz opaku dokazovanej skutočnosti. Inak povedané, žiaden dôkaz nedisponuje predpísanou legálnou silou, ktorá by nepripúšťala dôkaz svojho opaku.

37. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou sporu v opačnom procesnom postavení, než je strana sporu, ktorá nespĺnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamena automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez zreteľa na procesné postavenie strany sporu. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad pričíta tej strane, na ktorej predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t. j. zodpovednosť za preukázanie skutočnosti významných z hľadiska hmotného práva.

38. Strana sporu teda musí preukázať to, čo tvrdí, pretože len potom môže súd zobrať jej tvrdenie za základ svojho rozhodnutia. Ak teda žalobca v tomto prípade tvrdil, že došlo k platnému postúpeniu pohľadávky a bol aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby, bol povinný svoje tvrdenie preukázať. Podľa súdnej judikatúry dôsledkom nesplnenia povinnosti tvrdiť všetky pre rozhodnutie významné skutočnosti (povinnosť tvrdenia) a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (dôkazná povinnosť)

je vynesenie nepriaznivého rozsudku pre stranu, ktorá ich nespĺnila. Súd sám nie je povinný po významných skutočnostiach pátrať.

39. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe nevyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06).

40. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

41. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že úspešný žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

42. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 C.s.p. v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).